

НЯКОИ АСПЕКТИ ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИЛАГАНЕТО НА МЕТОДИТЕ ЗА ОЦЕНКА НА МАТЕРИАЛНИТЕ ЗАПАСИ ПРИ ВЛАГАНЕ В ПРОИЗВОДСТВОТО И ОТПИСВАНЕ

Кирил Иванов Лучков

Магистър по счетоводство и одит

Ключови думи:	Резюме
<p>Материални запаси</p> <p>Препоръчителен и алтернативен подход</p> <p>Методи за оценка на материалните запаси</p>	<p>Разгледана е същността на материалните запаси, като отчетен обект, съгласно изискванията на международните и националните счетоводни стандарти. Представени са някои принципни постановки, отнасящи се до избора на метод за оценка на материалните запаси като част от счетоводната политика на предприятието. Установена е нормативната регулация и класификация на методите за отчитане употребата на материалните запаси. Определени са същността и особеностите на методите за оценка на материалните запаси при влагане в производството и отписване. С конкретни примери е представена методология на методите: конкретно определената стойност (известен още като метод на конкретна идентификация на себестойността), първа входяща – първа изходяща стойност, последна входяща – първа изходяща и средно-претеглена стойност. Очертани са предимствата, недостатъците и приложимостта на оценъчните методи.</p>

За нормалното протичане на производствения процес е необходимо предприятията регулярно да се снабдяват с материални запаси. Вярната преценка за нуждите на производствения процес е решаващ фактор за нормалният ход на стопанската дейност. Предприятията се стремят прецизно да формират себестойността на готовата продукция, от една страна, а от друга – да си осигурят реална информация за складовите наличности. На тази основа особено актуален е изборът на инструментариум за оценка на материалните запаси.

Обща характеристика на материалните запаси

Материалните запаси, като част от активите на предприятието, се отличават с голямо разнообразие. Те участват еднократно (в преобладаващите случаи), а в някои случаи многократно в

производствено-стопанския процес, но винаги изцяло пренасят своята стойност в себестойността на новопроизведения продукт.¹

Нормативната регулация на материалните запаси, дадена в *МСС 2 Материални запаси*² и в *СС 2 Отчитане на стоково-материалните запаси*³, има различни измерения, но въпреки това става въпрос за един и същ отчетен обект, характеризиращ се със сходни особености. Параграф 6 от *МСС 2 Материални запаси* определя материалните запаси като **активи**:

- ✓ държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност;
- ✓ намиращи се в процес на производство за такава продажба;
- ✓ под формата на материали или запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставянето на услуги.

В *СС 2 Отчитане на стоково-материалните запаси*, по-конкретно в параграф 2, материалните запаси са определени като **текущи (краткотрайни) материални активи** под формата на:

- ✓ материали, придобити главно чрез покупка и предназначени основно за влагане в производствения процес с цел произвеждане на продукция или услуги. Те могат да са обект и на преки продажби, когато това се прецени от предприятието;
- ✓ продукцията, създадена в резултат на производствен процес в предприятието и предназначена за продажба;
- ✓ стоки, придобити главно чрез покупка и предназначени за продажба;
- ✓ незавършено производство, представляващо съвкупност от разходи, от които се очаква да се произведе продукцията;
- ✓ инвестиция в материален запас – материални активи, придобити за инвестиционни цели, а не за ползване.

Избраният метод за оценка на материалните запаси като част от счетоводната политика на предприятието

Съгласно възприетата база за изготвяне на финансовите отчети предприятията имат възможност и за избор на метод за оценка на материалните запаси при тяхното производствено-стопанско потребление и отписване. Концептуално погледнато избраният метод се включва като част от счетоводната политика на предприятието и неговата промяна не следва да се прави в рамките на календарната година. Ако се налага промяна на оценъчния метод, тя следва да се направи в началото на новия отчетен период с представяне на годишнините финансови отчети. Тази промяна се разглежда като

¹ Илиев, Г. и кол. Управленско счетоводство, Свищов, АИ „Ценов“, 2012 г., стр. 80.

² Приет с Регламент (ЕС) 2017/1986 на Комисията от 31 октомври 2017 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1126/2008 за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

³ Приет с Постановление МС № 46 от 21.03.2005 г., обн., ДВ, бр. 30 от 7 април 2005 г., изм., ДВ, бр. 86 от 26 октомври 2007 г.

промяна в счетоводната политика на предприятието и подлежи на специфично счетоводно отчитане и оповестяване.

В счетоводната практика е залегнало схващането, че е желателно един и същ метод да се прилага продължително време – т.е. повече от един отчетен период. Това позволява да се осигури съпоставима счетоводна информация за стойностния размер на материалния разход. Избраният метод за оценка на материалните запаси в голяма степен зависи от внимателната преценка на ръководството, тъй като всеки един метод би повлиял различно върху себестойността на готовата продукция и съответно върху финансовия резултат на предприятието.

Всяко дружество следва да използва едни и същи методи за изписване на всички материални запаси от един и същ вид и със сходно предназначение. За материални запаси от различен вид и различно предназначение (например определени суровини, които се използват в една дейност, и същия вид суровини, използвани в друга дейност) могат да се приложат различни методи на изписване.⁴ Например материалните запаси, които са използвани в един бизнес сегмент, могат да имат полза за предприятието, различна от тази, която биха имали в друг бизнес сегмент. Обаче разликата в географското местоположение на материалните запаси (или в съответните данъчни закони) сама по себе си не е достатъчна да оправдае използването на различни методи за изписване на себестойността.⁵

По презумпция промяната в счетоводната политика може да засегне сравнителната информация в следващите отчетни периоди, тъй като се прави сравнение между текущия и предходния отчетен период. Оповестяването на промяната в прилагания метод следва да бъде в съответствие с критериите на МСС 8 *Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки*⁶.

Нормативна регулация и класификация на методите за отчитане употребата на материални запаси

В постановките на приложимите счетоводни стандарти са регламентирани два подхода, отнасящи се до избора на инструментариум за оценка на материалните запаси: **препоръчителен и допустим алтернативен подход**. Препоръчителният подход от своя страна включва следните методи за оценка на материалните запаси:

- ✓ Метод на конкретно определената стойност (известен още като Метод на конкретна идентификация на себестойността);
- ✓ Метод първа входяща – първа изходяща стойност (FIFO – First in – first out);

⁴ Станчева, Е. Въведение във финансовото счетоводство, София, УИ „Св. К. Охридски“, 2015 г., стр. 144.

⁵ МСС 2 *Материални запаси*, параграф 26.

⁶ Приет с РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/2067 на Комисията от 22 ноември 2016 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1126/2008 за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

- ✓ Метод средно-претеглена стойност (Weighted average cost method).

По правило препоръчителният подход изисква да се използва методът на конкретно определената стойност. Но в случай че няма обстоятелства за неговото прилагане, следва да се избере един от другите два метода (FIFO или средно-претеглена стойност). Когато не са налице условия за прилагане на препоръчителния подход, предприятието може да избере да прилага допустимия алтернативен подход. При него за оценка на материалите запаси при тяхното производствено-стопанско потребление се използва методът последна входяща – първа изходяща (LIFO – Last in – First out). Необходимо е да отбележим, че съгласно разпоредбите на МСС 2 *Материални запаси* не се допуска алтернатива за използване на метода LIFO. Следователно с това последно изменение предприятията, които са избрали като своя приложима база Международните счетоводни стандарти, са задължени да прилагат оценъчните методи само по препоръчителния подход.

Ефективният избор на оценъчен метод, освен че е въпрос на счетоводна политика и преценка, трябва да бъде съобразен и с някои фактори като:

- 1) **целите на предприятието** – например постигане на определен данъчен ефект или реализиране на определен финансов резултат;
- 2) **формиране цената на готовата продукция** – как материалният разход, като основен компонент, участва в себестойността;
- 3) **обращаемост, структура и ниво на материалните запаси** – чрез управлението на материалните запаси да осигури непрекъснатост и ритмичност на производството при минимални разходи.

Разнообразието от оценъчни методи изисква тяхното адекватно класифициране според съответните класификационни признаци, представени обобщено в следната таблица:

Таблица №1

Класификация на методите на оценка на материалните запаси при влягане в производството и отписване⁷

Вид на метода		FIFO	LIFO	Средно-претеглена стойност	Конкретно определена цена
Класификационен признак	Последователност на доставките	V	V		
	Период на отчитане: - текущо; - периодично.	V	V	V	V
	Точност на потреблението			V	
	Обект на отчитане				V

⁷ **Класификацията е по:** Дамянов, Д. Методи за отчитане употребата (разхода) на краткотрайни материални активи, сп. ИДЕС, бр. 3, 2014 г., стр. 5 (с изменения).

Забележете, както се вижда по-горе, критерият **последователност на доставките** е общовалиден само за методите FIFO и LIFO. Респективно при метода FIFO потреблението на материалния разход е от входа към изхода, докато при метода LIFO – от изхода към входа. За управленската отчетност от изключителна важност е вторият критерий – **период на отчитане на фактическите вложени суровини и материали**. В българското счетоводно законодателство този въпрос няма нормативна регулация, т.е. изразходваните количества материали могат да се оценяват текущо след всяко влагане в производството или периодично в зависимост от нуждите на производствено-стопанско потребление или обема на дейността. Съгласно законовите разпоредби във Великобритания например, прилагането на метод за оценка на материалните запаси при влагане в производството и отписване трябва да се прави най-малко един път годишно. В Германия методите за отчитане употребата на материални запаси през последните години се представят винаги в две разновидности: отчитане на употребата общо за периода (Perioden Methode) и отчитане на употребата текущо, постепенно, стъпаловидно през време на отчетния период (Permanente Methode)⁸. Методът средно-претеглена стойност осигурява голяма **точност на потреблението**, тъй като той балансира между оценъчните методи FIFO и LIFO. А що се отнася до класификационния признак – **обект на отчитане**, методът конкретно определена цена осигурява най-голяма идентификация по отношение на спецификата в цената на материалния запас.

Практико-приложни аспекти на отделните методи за оценка на материалните запаси при влагане в производството и отписване

В счетоводната практика методът конкретно определената стойност се прилага, когато нееднородни материални запаси са предназначени за конкретни производства, проекти или поръчки на клиенти. Той се основава на твърдението, че всяка закупена, употребена или складирана единица от съответния материал е с уникални характеристики и има специфична цена, с което се различава от останалите.⁹ Изписването на съответния материал при влагане в производството се извършва по количество и цени, отнасящи се за отделната доставка. Следователно всяка вложена единица от конкретния материален запас се отразява в себестойността на готовата продукция със своята специфична цена.

В *Пример № 1* е представена методологията на оценъчния метод.

⁸ Wolfgang, E. Technik des betrieblichen Rechnungswesens, Auflage, Verlag Vahlen, Munchen, 2002, p. 301.

⁹ Лучков, К., И. Иванова. Анализ и приложимост на методите за оценка на материалните запаси, Национална студентска научна конференция (Сборник с доклади), Свищов, АИ „Ценов“, 2016 г., стр. 150.

Пример № 1

През м. януари предприятие „У“ АД доставя материал „Б“ – 2 500 бр. по единична цена 5,50 лв./бр. Същият материал през м. февруари е вложен в производството на специфична продукция, поръчана от клиент „Х“.

Следователно за поръчката на клиент „Х“ оценката на изразходваните количества от материал „Б“ са, както следва:

$$2\ 500\ \text{бр.} \times 5,50\ \text{лв./бр.} = 13\ 750\ \text{лв.}$$

Важно е да се отбележи, че методът на конкретно определената стойност (известен още като метод на конкретна идентификация на себестойността) има **ограничено практическо приложение**. Например при голяма наличност на материални запаси, придобити при различни цени и през различно време, прилагането на този метод е трудно и МСС 2 *Материални запаси* препраща към използването на метода средно-претеглена цена или FIFO. От друга страна, готовата продукция обикновено губи своята уникална идентичност, преминавайки през производствения процес и нейната продажба. Този ефект не е характерен, когато става дума за малки количества материални запаси, които имат висока единична стойност и са трудно оборотни.

Методът на конкретната идентификация на себестойността следва да бъде използван, когато се оценяват материални запаси, които не се взаимозаменяеми, а произведените стоки или услуги са предназначени за конкретни проекти или респективно клиенти. Трябва да се има предвид, че при използването на този метод е водеща конкретната **цел на предприятието** – т.е. защо то придобива определени материални запаси, които следва да бъдат отнесени към конкретното производство или да задоволят потребностите на определен клиент, независимо от различната стойност при тяхното придобиване.

Влиянието на останалите три метода (FIFO, LIFO и средно-претеглена стойност) върху финансовото състояние на предприятието ще бъде разгледано с едни и същи входни цифрови данни, представени в *Пример № 2*.

Пример № 2

Към 01.01. предприятие „Х“ АД разполага със следната наличност от материал „А“: 200 кг. за 8 000 лв. През текущия месец в „Х“ АД са извършени някои доставки и се установява потреблението на материал „А“, както следва:

Таблица № 2

Отчетни данни за наличността и потреблението на материал „А“

Приход на материал „А“				Разход на материал „А“	
Дата	Количество (кг.)	Единична цена (лв.)	Себестойност (лв.)	Дата	Количество (кг.)
03.01.	500	41,00	20 500	04.01.	400
10.01.	400	42,00	16 800	12.01.	300
16.01.	300	43,50	13 050	25.01.	900
24.01.	600	44,00	26 400	27.01.	200
30.01.	300	45,00	13 500		
Общо:	2 100			Общо:	1 800

Да се определи стойността на материалните запаси към 30.01., като се използват оценъчните методи – FIFO, LIFO и средно-претеглена стойност. В допълнение, оценката на материалния разход да се представи на текуща (хронологична) основа.

В определени случаи предприятието може да избере от коя приходна партида (доставка) да започне потреблението на съответния материал. По отношение на избора не е изключено да бъдат въведени някои допълнителни критерии. Например предприятието може да реши да започне от партидата с най-висока единична цена (т.е. доставката на 30.01.) или от партидата с най-ниска единична цена (т.е. наличността на 01.01.), или от партидата с най-голямо количество (т.е. доставката на 24.01.) или от партидата с най-голяма обща стойност (т.е. доставката на 24.01.). От друга страна, предприятието може да не подходи към нито един от представените критерии, което всъщност е въпрос на определена политика и преценка. Ако обърнем внимание на критерия период на отчитане, ще установим, че независимо дали разходът за материали се отчита текущо или периодично, посредством избрания оценъчен метод, резултатите в стойностно изражение следва да бъдат едни и същи.

В Таблица № 3 с конкретен пример е представен методът FIFO, известен още в счетоводната практика като „метод на изчерпването“. Обърнете внимание как потреблението на материалните запаси се установява по реда на тяхното придобиване. Според метода FIFO позициите от материалните запаси, които са закупени или произведени първи, се продават първи и следователно оставащите в запасите позиции в края на отчетния период са тези, които са закупени или произведени последни¹⁰. Както е видно от примера, концепцията на метода FIFO показва, че материалните запаси в края на периода се състоят от най-новите доставки, а материалните запаси в началото на периода включват най-старите покупки.

¹⁰ МСС 2 Материални запаси, параграф 27.

Таблица №3

Метод първа входяща – първа изходяща стойност (FIFO)

Дата	Основание	Единична цена	Приход		Разход		Остатък	
			Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.
01.01.	Наличност	40,00	200	8 000				
03.01.	Доставка	41,00	500	20 500				
04.01.	Вложени	40,00			200	8 000		
		41,00			200	8 200		
		41,00					300	12 300
10.01.	Доставка	42,00	400	16 800				
12.01.	Вложени	41,00	300	12 300				
		42,00					400	16 800
16.01.	Доставка	43,50	300	13 050				
24.01.	Доставка	44,00	600	26 400				
25.01.	Вложени	42,00			400	16 800		
		43,50			300	13 050		
		44,00			200	8 800		
		44,00					400	17 600
27.01.	Вложени	44,00			200	8 800		
		44,00					200	8 800
30.01.	Доставка	45,00	300	13 500				
		44,00					200	8 800
		45,00					300	13 500
30.01.	Наличност						500	22 300

Ефектът от прилагането на оценъчния метод FIFO се свежда до следните по-важни особености:

На първо място, този метод най-много се доближава до физическия поток (физическото движение) на материалните запаси, което е характерно за повечето индустрии, имащи умерен или бърз оборот. Това от своя страна дава основание да твърдим, че размерът на материалните наличности е най-близко до текущите пазарни условия.

На второ място, при инфлационна тенденция в икономиката на страната използването на FIFO води до подценяване на материалните разходи и до надценяване на финансовия резултат на предприятието. Тази тенденция не води до спестяване на данъци (или размерът на данъка следва да бъде висок). При дефлационни условия е налице възможността за спестяване на данъци (или се очаква размерът на данъка да бъде нисък). Следователно този метод не е подходяща оценъчна база в условията на повишена инфлация.

На трето място, от гледна точка на финансовия резултат, оценъчният метод не води до отразяването на реалната съпоставимост

между текущите приходи и разходи. Това е така, защото по-старите исторически разходи се съпоставят с текущите приходи.

Техниката на метода LIFO е представена в Таблица № 4. От примера е видно, че разходването на материалните запаси се извършва по ред, обратен на тяхното придобиване, т.е. придобитите последни се изписват първи. Употребата на материалните запаси при метода LIFO е в обратна последователност в сравнение с метода FIFO.¹¹

Таблица №4

Метод последна входяща – първа изходяща (LIFO)

Дата	Основание	Единична цена	Приход		Разход		Остатък	
			Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.
01.01.	Наличност	40,00	200	8 000				
03.01.	Доставка	41,00	500	20 500				
04.01.	Вложени	41,00			400	16 400		
		41,00					100	4 100
		40,00					200	8 000
10.01.	Доставка	42,00	400	16 800				
12.01.	Вложени	42,00			300	12,600		
		42,00					100	4 200
		41,00					100	4 100
		40,00					200	8 000
16.01.	Доставка	43,50	300	13 050				
24.01.	Доставка	44,00	600	26 400				
25.01.	Вложени				600	26 400		
					300	13 050		
		42,00					100	4 200
		41,00					100	4 100
		40,00					200	8 000
27.01.	Вложени	42,00			100	4 200		
		41,00			100	4 100		
		40,00					200	8 000
30.01.	Доставка	45,00	300	13 500				
		45,00					300	13 500
		40,00					200	8 000
30.01.	Наличност						500	21 500

По отношение на приложението на метода LIFO могат да се очертаят някои по-важни аспекти:

На първо място, за разлика от FIFO, LIFO не следва физическия поток от материални запаси. От друга страна, това води до

¹¹ Дамянов, Д. Методи за отчитане употребата (разхода) на краткотрайни материални активи, сп. ИДЕС, бр. 2014 г., стр. 12.

„изкривяване“ на наличностите от материални запаси в края на отчетният период, тъй като разходите, направени през миналия отчетен период, се включват в стойността на запасите.

На второ място, оценъчният метод е подходящ инструментариум в условията на повишена инфлация. Следователно в инфлационни периоди методът LIFO осигурява по-нисък финансов резултат, което определя и по-ниските данъчни задължения. В този аспект по-ниският финансов резултат е възможен само в краткосрочен план, а в рамките на по-дълъг период печалбите и загубите не се повлияват.

На трето място, в периоди на инфлация оценъчният метод LIFO по-успешно съчетава реалната съпоставимост между текущите приходи и разходи в сравнение с FIFO и средна претеглена стойност.

На четвърто място, не е препоръчително предприятията с богата продуктова номенклатура да използват този метод, тъй като при него са налице редица специфики и особености, които определят и неговата сложност.

По метода за средно-претеглената стойност разходите за всяка позиция се определят от средно-претеглената себестойност на сходните позиции в началото на периода и себестойността на сходните позиции, закупени или произведени през периода. Осредняването може да бъде изчислявано на периодична основа или при постъпване на всяка допълнителна доставка в зависимост от условията в предприятието.¹²

Методът средно-претеглена стойност е най-често използваният оценъчен метод в счетоводната практика, който позволява най-лесно, без допълнителни затруднения, да се определи средната цена чрез разделяне на общата отчетна стойност на материалните запаси на съответния натурален измерител.

В счетоводната теория и практика са налице три разновидности, отнасящи се до неговото приложение¹³:

- 1) изчисляване на средно-претеглена стойност непосредствено след всяка доставка;
- 2) изчисляване на средно-претеглена стойност за определен период от време в рамките на календарната година (т.е. отчетния период);
- 3) изчисляване на средно-претеглена стойност за целия отчетен период.

Илюстративно в *Таблица № 5* е представена технологията на метода след всяка доставка на материален запас.

¹² МСС 2 *Материални запаси*, параграф 27.

¹³ **По предложение на:** Маврудиев, Х. Отчитане на стоково-материалните запаси. Отчитане на паричните потоци., София, изд. „ФорКом“, 2008 г., стр. 32. (с изменения).

Таблица №5

Метод средно-претеглена стойност (Weighted - average cost method)

Дата	Основание	Единична цена	Приход		Разход		Остатък	
			Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.	Кол.	С-ст.
01.01.	Наличност	40,00	200	8 000				
03.01.	Доставка	41,00	500	20 500				
04.01.	Вложени	40,50			400	16 200		
		40,50					300	12 150
10.01.	Доставени	42,00	400	16 800				
12.01.	Вложени	41,25			300	12 375		
		41,25					400	16 500
16.01.	Доставка	43,50	300	13 050				
24.01.	Доставка	44,00	600	26 400				
25.01.	Вложени	42,92			900	38 628		
		42,92					400	17 168
27.01.	Вложени	42,92			200	8 584		
		42,92					200	8 584
30.01.	Доставка	45,00	300	13 500				
		42,92					200	8 584
		45,00					300	13 500
30.01.	Наличност						500	21 980

Приема се, че концепцията на метода средно-претеглена стойност показва усреднени резултати по отношение на методите FIFO и LIFO. Когато разликата в пазарните цени на отделните доставки на материални запаси не е голяма и те са еднородни, е най-подходящо използването на този оценъчен метод. Методът средно-претеглена стойност осигурява една и съща стойностна оценка на всички единици от съответния материален запас. Можем да твърдим, че неговото прилагане не води до големи колебания при прецизиране на финансовия резултат, за разлика от методите LIFO и FIFO, при които са възможни такива колебания.

В случай че предприятието избере да прилага метода средно-претеглена стойност, ще са налице две зависимости:

На първо място, отчетната стойност на материалните запаси, представена в отчета за финансовото състояние (счетоводния баланс), при равни други условия ще бъде по-малка в сравнение с определената чрез метода FIFO и по-голяма в сравнение с определената чрез метода LIFO. Ето защо можем да твърдим, че методът средно-претеглена стойност балансира между оценъчните методи FIFO и LIFO.

На второ място, разходите, които са включени в себестойността на готовата продукция, следва да бъдат по-ниски от тези, определени чрез метода LIFO, и по-високи от определените чрез метода FIFO. Следователно методът средно-претеглена стойност осигурява по-голяма точност при калкулиране себестойността на готовата продукция.

* * *

В заключение можем да обобщим, че оценяването на материалните запаси, посредством избраната методология, е от определящо значение за правилното калкулиране на себестойността на готовата продукция и незавършеното производство и оттам – прецизирането на реален финансов резултат. Следователно тяхното коректно оценяване при влагане в производството и отписване е предизвикателство както за счетоводната практика, така и за последващия контрол.

Представените методи за оценка на материалните запаси оказват различно влияние върху стойността на крайния запас, себестойността на готовата продукция и финансовия резултат на предприятието. Тяхното познаване позволява, в унисон с конкретните цели на предприятието и икономическата конюнктура, вземане на ефективно и обосновано икономическо решение.

Библиографска справка:

- 1) *Дамянов, Д. Методи за отчитане употребата (разхода) на краткотрайни материални активи, сп. ИДЕС, бр. 3, 2014 г.*
- 2) *Душанов, И., М. Димитров. Курс по счетоводство на предприятието, София, изд. „ТРАКИЯ М“, 2016 г.*
- 3) *Илиев, Г. и кол. Управленско счетоводство, Свищов, АИ „Ценов“, 2012 г.*
- 4) *Колева, Б. Одиторски процедури и техники за проверка на материалните запаси, сп. Диалог, бр. 2, 2019 г.*
- 5) *Лучков, К., И. Иванова. Анализ и приложимост на методите за оценка на материалните запаси, Национална студентска научна конференция (Сборник с доклади), Свищов, АИ „Ценов“, 2016 г.*
- 6) *Маврудиев, Х. Отчитане на стоково-материалните запаси. Отчитане на паричните потоци., София, изд. „ФорКом“, 2008 г.*
- 7) *МСС 2 Материални запаси*
- 8) *МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки*
- 9) *СС 2 – Отчитане на стоково-материалните запаси*

- 10) Станева, В. *Методически подходи при определяне на счетоводната оценка на материалните запаси*, сп. ИДЕС, бр. 4, 2017 г.
- 11) Станчева, Е. *Въведение във финансовото счетоводство*, София, УИ „Св. К. Охридски“, 2015 г.
- 12) Wolfgang, E. *Technik des betrieblichen Rechnungswesens*, Auflage, Verlag Vahlen, Munchen, 2002.

CERTAIN ASPECTS OF THE APPLICATION OF THE METHODS FOR MEASURING INVENTORY IN PUTTING INTO PRODUCTION AND DERECOGNITION

Kiril Luchkov

Master of Accountancy and Audit

Keywords:	Summary
<p><i>Inventory</i></p> <p><i>Recommended and alternative approach</i></p> <p><i>Inventory valuation methods</i></p>	<p><i>The nature of inventories is considered as a reporting item in accordance with the requirements of international and national accounting standards. Some basic formulations are presented regarding the choice of inventory valuation method as part of the accounting policy of the enterprise. The normative regulation and classification of methods for accounting for the use of inventories are established. The nature and peculiarities of the methods of inventory valuation during production and write-off are determined. The methodology of the methods is presented with specific examples: the specific identification (also known as the specific identification inventory valuation method), the first in - first out (FIFO), the last in - first out (LIFO) and the weighted average cost method of inventory costing. The advantages, disadvantages and applicability of the valuation methods are outlined.</i></p>